

טעמא מאי [מה הטעם בכך]?

האם לאו משום דלא אמרינן שכיון דאיגלאי מילתא דהשתא ניחא ליה [שנתגלה עתה שנוח לו בכך], אנו אומרים שגם מעיקרא נמי ניחא ליה, ואם כן, יקשה על שיטת רבא, הסובר שיאוש שלא מדעת — הוי יאוש? (52)

ודוחה הגמרא: שאני התם, לענין הכשר לקבלת טומאה, דכתיב באותו ענין "כי יתן", עד שיתן האדם עצמו מים על הפירות.

ותמהינן: אי הכי, ברישא, שעודהו הטל עליהם, נמי לא יוכשרו הפירות, שהרי לא הוא נתן עליהם מים!?

ומבאר הגמרא: התם — כדברי רב פפא.

דרב פפא רמי: כתיב "כי יתן", שמשמע, שיתן האדם עצמו עליהם מים. וקרינן [וניקוד קריאת המילים] "כי יתן", שמשמע, שינתנו על הפירות מים מאליהם! הא כיצד? כיצד מתיישבת סתירה זו?

ומבאר רב פפא: בעינן, צריכים אנו, שיהיה "כי יתן" — דומיא ד"כי יתן".

מה "יתן", כשנותן האדם בעצמו את המים על הפירות — לדעתו [בידיעתו] הוא נותן, אף "כי יתן" נמי, כשניתנים המים מאליהם על הפירות — צריך שינתנו לדעת בעל הפירות⁽⁵³⁾. ולכן בסיפא, שלא ראה בעל הפירות שניתנו עליהם מים, אף ששמח, לא הוכשרו לקבלת טומאה.

עומדים לכך [להיות נכשרים לקבלת טומאה], שהרי העלם לגג להתייבש ולא להרטב, ואם כן, אינו כדבר שאין בו סימן, העומד ליאוש!

ובנחלת דוד כתב, שבכחאי גוונא הוי דבר השקול אם ניחא ליה בייבוש הפירות, או בירידת הטל עליהם, ואף בזה סובר רבא שאומרים שמעיקרא נמי ניחא ליה, ורק בדבר שיש בו סימן, מודה הוא שסתמא שלא ליאוש עומד.

עוד כתב, שהרי בברייתא שם אמר רבי יהודה שאי אפשר שלא לשמוח בטל, ואם כן, גם חכמים החולקים עליו, אינם חולקין בסברה הפוכה לגמרי, אלא סבירא ליה שאפשר גם שלא לשמוח, ומכל מקום עומד לכך שישמח בטל.

53. במסכת קידושין [נ"ט ב] הגירסא: "מה יתן דניחא ליה, אף יתן דניחא ליה" [וכך גורס הריטב"א בסוגיא]. וכן נקט הגמרא להלן לענין פרה אדומה: "מה עבד דניחא ליה, אף עובד דניחא ליה". וכתב הרש"ש ששינה כאן הגמרא את הלשון כדי ליישב לפי רבא, לומר שאין די בניחותא, אלא צריך דעת. אבל אכן להלכתא,

מפני הכנימה יורד עליהם טל וגשמים, אם שמח — בכי יתן. רבי יהודה אומר, אי אפשר שלא לשמוח. אלא עודהו הטל עליהם, חישב עליהם — הרי זה בכי יתן. ואם לאו — אינן בכי יתן". וכ' בתוי"ט שזוהי הברייתא המובאת בסוגיא בשינוי לשון, והראיה היא מדברי רבי יהודה.

והקשה החזו"א במסכת מכשירין [סימן ו' סק"ו], הרי משמע שת"ק חולק, וסבירא ליה שמועילה שמחה אף משגגבו!

עוד הקשה, הרי רבי יהודה סובר [במסכת מכשירין, פ"ג משנה ה' ו'] שאין שמחה לבד מועילה כלל, וצריך מעשה דווקא!

וכ' שצריך להגיה בדברי הברייתא כך: "עודהו הטל חישב עליהן", והיינו שעדיין הטל יורד עליהן, דכחאי גוונא גם לר"י מועיל רצון בלי מעשה. ועיין בנחלת דוד שכתב להגיה את הברייתא באופן אחר.

52. הקשה במהר"ם שיף [והכי איתא גם בשיטמ"ק בשם ריצב"ש], הרי התם אין הפירות